ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Petra Průchy a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobkyně: **N. S.**, proti žalovaným: **a) Hlavní město Praha**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, a **b) Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, týkající se žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaných, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 3. května 2017, č. j. 9 A 65/2017 - 14,

takto:

I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovaným **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobkyně domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaných spočívajícím v tom, že žalobkyně byla příslušníky Městské policie hlavního města Prahy a Policie České republiky dne 25. ledna 2017 ve večerních hodinách zadržena a následně předvedena na policejní stanici, přičemž policisté do žalobkyně strkali a snažili se jí odejmout kočárek s jejím dítětem, neumožnili žalobkyni kontaktovat jejího advokáta, nesjednali jí

tlumočníka, opakovaně ji bili a připoutali na policejní stanici a oddělili ji od její nezletilé dcery. Společně s žalobou požádala žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a zaslala městskému soudu formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, v němž uvedla pouze své identifikační údaje. Zbytek formuláře žalobkyně proškrtla.

[2] Vzhledem k tomu, že v potvrzení neuvedla žádné příjmy své ani svého manžela, městský soud žalobkyni vyzval, aby ve lhůtě 10 dnů sdělila a řádně doložila, z jakých zdrojů hradí náklady na své životní potřeby a potřeby rodiny včetně dítěte. Žalobkyně na tuto výzvu nijak nereagovala, a proto městský soud v záhlaví označeným usnesením žalobkyni osvobození od soudních poplatků nepřiznal.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti usnesení městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, jíž se domáhala zrušení tohoto rozhodnutí a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení. Namítala, že výzvě městského soudu nerozuměla a nestihla si sehnat její překlad. Městský soud zjišťoval okolnosti, které nebyly pro rozhodnutí o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků nutné. Stěžovatelka ani její manžel nemají žádné příjmy, v České republice žijí bez povolení k pobytu. Bydlí u známých a životní náklady hradí z pomoci přátel, která je „*nepravidelná, skrovná, mnohdy pak naturální*“.

[4] Pro případ, že by Nejvyšší správní soud trval na povinném zastoupení stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti advokátem, požádala stěžovatelka o ustanovení zástupce z řad advokátů.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou.

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatelce nepředepisoval zaplacení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti, ani netrval na povinném zastoupení advokátem. Zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani povinné zastoupení stěžovatele advokátem nelze považovat za podmínku řízení za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je usnesení, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků. Trvání na splnění těchto podmínek by znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77). Eventuálně formulovanou žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce proto Nejvyšší správní soud považuje za bezpředmětnou.

[7] Nejvyšší správní soud následně kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[8] Městský soud vyšel ze správného předpokladu, že břemeno tvrzení i břemeno důkazní o nepříznivé majetkové situaci odůvodňující osvobození od soudních poplatků tíží stěžovatelku jakožto žadatelku o osvobození. Po stěžovatelce sice nelze požadovat, aby prokázala neexistenci svých příjmů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. července 2006, č. j. 3 Azs 35/2006 - 104, č. 951/2006 Sb. NSS), upřesňující dotazy soudu ke skutečnostem, které v rámci majetkového prohlášení uvedla, jsou však zcela legitimní a poprávu. Domáhá-li se stěžovatelka určitého dobrodiní spočívajícího ve zproštění povinnosti, která jinak tíží (až na výjimky) všechny osoby podávající žalobu ke správnímu soudu, nelze požadavek, aby při posuzování oprávněnosti její žádosti se soudem komunikovala, v žádném případě považovat za přemrštěný. Stěžovatelka nebyla zamítnutím žádosti o osvobození od soudních poplatků postižena za získávání prostředků na živobytí způsobem odlišným od většinové společnosti (jako tomu bylo ve věci posuzované Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 26. dubna 2013, č. j. 6 As 12/2013 - 15). Zamítnutí žádosti je toliko důsledkem neunesení břemene tvrzení tím, že stěžovatelka neposkytla ke svým prvotním tvrzením potřebná vysvětlení, resp. že neposkytla městskému soudu patřičnou součinnost na základě výzvy, kterou jí městský soud adresoval.

[9] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud, jakkoli se již nelze v čase vrátit zpět, poznamenává, že pro osvobození stěžovatelky od soudních poplatků by zřejmě mohlo postačit, kdyby skutečnosti, které uvedla v kasační stížnosti, sdělila v rámci odpovědi na výzvu městskému soudu. Pokud tak neučinila, měl městský soud oprávněné pochybnosti o pravdivosti a úplnosti tvrzení stěžovatelky vyplývajících z jejího majetkového prohlášení, neboť každý člověk – za standardních okolností – musí nějakým způsobem zajišťovat alespoň základní životní potřeby, což se neobejde bez určitých nákladů (resp. příjmů). Svou liknavost v řízení před městským soudem však stěžovatelka v řízení o kasační stížnosti dohnat nemůže, neboť ke skutečnostem uplatněným až poté, co bylo vydáno napadené usnesení, Nejvyšší správní soud nepřihlíží [§ 109 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Lapidárně řečeno, je radno se soudem komunikovat a poskytnout mu vysvětlení, jež si vyžádá, jinak to podle okolností může mít pro žalobce neblahé procesní následky, zejména žádá-li o dobrodiní v podobě osvobození od jinak obecné povinnosti platit soudní poplatky. V daném případě měla stěžovatelka, když ne již v samotném potvrzení, tak nejpozději v reakci na výzvu, městskému soudu ozřejmit důvody, proč všechny kolonky formuláře potvrzení bez dalšího proškrtla, resp. popsat, případně i dalšími důkazy či veřejně dostupnými informacemi doložit, že se nachází v atypické životní situaci, resp. žije nonkonformně, že nemá žádné vyčíslitelné příjmy, přesto však je schopna své základní životní potřeby s pomocí přátel a sympatizantů uspokojit.

[10] Tvrzení, že stěžovatelka výzvě městského soudu neporozuměla a nestihla si zajistit její překlad, považuje Nejvyšší správní soud za účelové. Stěžovatelka totiž sama, bez zástupce, podala žalobu sepsanou v češtině, po jazykové a ostatně i právní stránce na vysoké úrovni (totéž platí o kasační stížnosti). Městský soud se tak zcela oprávněně domníval, že stěžovatelka český jazyk v míře nezbytné pro účely řízení ovládá; tentýž závěr si pro účely tohoto řízení učinil i Nejvyšší správní soud. Nic na tom nemění ani její žalobní tvrzení, že jí žalovaní nesjednali tlumočníka, neboť to samo o sobě porozumění psanému dokumentu nevylučuje (srov. v této souvislosti stanovisko pléna Ústavního soudu

Pl. ÚS-st. 20/05 z 25. října 2005, ST 20/39 SbNU 487, k interpretaci čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle nějž základní právo na tlumočníka nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení; viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 10/2003-37 z 15. října 2003, č. 120/2004 Sb. NSS). Ze stejného důvodu neměl městský soud ani důvod stěžovatelce stanovit delší lhůtu k vyhovění výzvě, aby si mohla sama zajistit její překlad. Krom toho, městský soud fakticky poskytl stěžovatelce lhůtu delší než deklarovaných 10 dnů, neboť výzva jí byla doručena 15. dubna 2017, desetidenní lhůta k odpovědi uplynula 25. dubna 2017, zamítavé usnesení však městský soud vydal až dne 3. května 2017.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji ve smyslu poslední věty § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaným v souvislosti se řízením o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2017

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu